

FRÝDEK ≈ MÍSTEK

| KAPITOLA |
| KNIHKUPECTVÍ |

www.komo.cz

Lašský dostavník

Ročník.....11
Rok.....2021

4
Zima

TURISTICKÉ INFORMAČNÍ CENTRUM F≈M

NABÍZÍ

INFORMACE TURISTŮM
PŘEDPRODEJ VSTUPENEK
NA KULTURNÍ A SPORTOVNÍ AKCE
PRODEJ MAP A PRŮVODCŮ
PRODEJ SUVENÝRŮ S TÉMATIKOU
FRÝDKU≈MÍSTKU A BESKYD
TRIČKA, TURISTICKÉ ZNÁMKY,
ODZNAKY, NÁLEPKY, VIZITKY,
TURISTICKÉ DENÍKY, KERAMIKA

www.ticfm.cz

www.beskydskalikerka.cz

Otvírací doba:

pondělí - pátek 15,30 – 22,00 h
sobota 14 – 23 h
neděle 14 – 22 h

RenoFarma Beskyd, a. s.
Palkovice

Obsah

Obrázek na obálce (kostel v Hodslavicích)
nakreslil Boris Zvada.

Úvodník (Z. V. Krulíkovský).....	3
Kurt Gebauer - básnil a besedoval ve Frýdku (Krasomil)	4
Dělová koule (K. Gebauer)	5
Co se stalo, přihodilo (Z. V. Krulíkovský)	6
Fotodokumentace	20
100 let od narození Lubomíra Havláka (Z. V. Krulíkovský).....	21
Osobnosti Velkého Lašska (A. Krulíkovská)	22
Silvestr na Čupku (P. Hruboš).....	28
13. hodoňovický masopust.....	29
Syn sochaře vzpomíná (V. Vlk).....	30
Další kniha P. Grygy (D. Zapálková)	31
Staré chodníky (P. Gryga).....	32
Zpomínky (F. Pituchová); Vánoční zvony (R. Žvak)	33
Literáti se mohou pochlubit svými almanachy (D. Zapálková).34	
Jsou Vánoce; Vločka sněhu (B. Vidura).....	35
Z receptáře lašského krále.....	36
Kalendář; PF Literárního klubu P. Bezruče	37

Úvodník

Vážení čtenáři,

po krásném slunečném podzimu přišlo ochlazení, přihlásila se meteorologická zima. Přitahuje i situace kolem covidu, mnozí jsme již 3x očkovaní, střediska jsou plná, jiní však stále váhají, či čekají na novou vakcínu Valneva, která je na jiném principu a má prý přijít brzo.

Kalendář je na zimu až do příchodu jara připraveno. Co z toho uskutečníme, je ve hvězdách. Zimní vydání Lašského dostavníku vychází tentokrát poněkud v netradičním tvaru – takřka celou první polovinu zabírá rubrika Co se stalo, přihodilo. To proto, že deset dnů v říjnu jsme se věnovali brněnskému reportéru a dálkovému chodci Marku Šalandovi, který nás před několika měsíci oslovil, že by rád putoval pěšmo po Lašsku. Vypracoval jsem mu zajímavou trasu, oslovil řadu osobností, se kterými se měl Marek setkat, střídavě jsme ho doprovázeli, zúčastnili se živého vysílání Českého rozhlasu v Brně, několik vstupů bylo i v ostravském vysílání. Myslím, že jsme tak udělali opravdu hodně práce stran propagace našeho Lašska. Přesto se nám do tohoto čísla vešel i tradiční obsah: historie regionu, příspěvky v nářečí (básničky i troška humoru), články a rozhovory s významnými osobnostmi aj.

Dostavník přece jen vyjde ve stejném nákladu jako minule, podařilo se nám dát finance dohromady. Pro příští rok máme opět slíbený dar města Frýdku - Místku, někteří dárce fungují stabilně, u jiných stále doufáme, že se jejich finanční situace zlepší a opět nás podpoří. Obálka dostavníku je tentokrát ve světlejším odstínu, cena papíru krémové barvy značně stoupla.

Děkujeme opět městu Frýdku - Místku i všem, kteří nám doposud přispívají.

Na koho se dostavník i tak nedostane – může si ho stáhnout z našich stránek

<http://www.lassko.eu>.

Tam a také na facebooku bývá upřesnění našich kulturních i turistických akcí.

Zdeněk Vilém Krulíkovský

Lašský dostavník

vychází čtvrtletně - vydává kulturně vlastivědný spolek Království lašské. Každý autor odpovídá za obsah svého příspěvku. Redakční rada si vyhrazuje právo na výběr a krácení zaslaných prací. Posílejte je e-mailem v elektronické podobě, formát MS Word, písmo Times New Roman, velikost písma - 11 bodů, odstavec - tři úhozy zleva, bez mezer mezi odstavci: lasskykral@centrum.cz.

Příspěvky do jarního čísla posílejte nejpozději do začátku března 2022!

Redakce: Zdeněk Vilém Krulíkovský, Radana Šatánková, Dajana Zapálková, Boris Zvada.

Technická spolupráce: Michaela Mikeira Krulíkovská

Kurt Gebauer básnil a besedoval ve Frýdku

Slezský rodák, výtvarník, sochař a pedagog Kurt Gebauer (* 18. 8. 1941 v Hradci nad Moravicí) zavítal v úterý 14. září do Frýdku. Přijal pozvání, aby se setkal se svými příznivci a oslavil také své životní jubileum.

Osmdesátka však pro činorodého člověka, jako je pan Gebauer, v jeho rozletu nic nezmění. Má před sebou mnoho plánů, výstav a projektů, nadále se věnuje studentům, pracovně jezdí po celé České republice. K nám dorazil „na otočku“ rychlíkem z Prahy, kde žije. Coby rodilý Slezan však rozuměl našim písním, ba dokonce některé znal.

Setkání bylo záměrně iniciováno na území Slezska, kde se pan Gebauer narodil. Proto se první část večera odehrála v krásném prostředí zámekového parku. Slavnostní fanfárou oslavence uvítala družina lašského krále Zdeni Viluše I. Pak už zazněla tradičně Hymna lašska (Hola, Laši, doba idě...), jejímž autorem je lašský král. Následovaly písničky slezského regionu (Okolo Frydka cestička, Ve Frydku trubili a další) a vzpomínalo se na hudební osobnosti našeho kraje – např. hudebního skladatele Leoše Janáčka, dále Františku Pituchovou – básnířku a interpretku lidových písní.

K druhé části programu jsme se přesunuli do nedalekého podniku Jako doma pod věží. Tam při neformálním posezení Kurt Gebauer vzpomínal na své začátky, odpovídal na dotazy, hrálo se a zpívalo (Zdeňka Viluš I., Adéla Krulikovská, Jana a Milan Zbořilovi, Jindřiška a Radim Pobudovi, na harmoniku hrál Vít Pavlíček.) A také se nám pan Gebauer představil jako básník, což se o něm málo ví. Jeho vtipné, svérázné i lyrické verše spolu s ním recitovala Radana Šatánková ze spolku Krasomil - pořadatelem akce. Videoklip z tohoto milého a veselého pořadu vytvořil Radek Juriček.

Krasomil, z.s.

Kalendárium zima 2021-22

Uskutečnění všech akcí bude záviset na situaci s epidemií koronaviru!

- 31. prosince (pátek): Silvestrovský výplaz na Lašský Říp (Čupek)
- 16. ledna (neděle): Naučné stezky Lašska – vlastivědný výšlap
- 27. ledna (čtvrtek): Vzpomínkové setkání na malíře Bedřicha Šimoňáka v knihovně Baška – od 16 hodin
- 30. ledna (neděle): Dětský karneval U Čendy v 15 hodin
- 5. února (sobota): Folklorní bál Po susedsku v Paskově
- 5. února (sobota): Ples naruby U Čendy v 19 hodin
- 6. února (neděle): Naučné stezky Lašska – vlastivědný výšlap
- 19. února (sobota): Masopust – obchůzky města Paskov od 13, 30
- 26. února (sobota): Hodoňovický masopust – s obchůzkou vesnicí od 13 hodin (viz plakát)
- 27. února (neděle): Lašská polární expedice na Ondřejník (Andreas hill)
- 13. března (neděle): Naučné stezky Lašska – vlastivědný výšlap

*Všem Laškám, Lachům a příznivcům Království lašského přeje
do nového roku všechno nejlepší lašský král
Zdeňka Viluš I. Krulikovský!*

Z receptára lašského kráľa

Tuž tu máme zasej zimu, brzo budú Vanoce, ale tiež potom Silvester, Nový rok, masopust... Tuž pár nových receptov od starých kuchárov vám možná poslužia.

Prdelanka (ovarova polivka)

Pul kila paly (hlavy) a hrnek krve z prasaťa, 10 deka pohanky lebo krup, lyžku sadla, jednu cibuľu, pár strúčikov cesneka, trochu mletého pepľa, marylanky a soli.

Palu očistíme, umyjeme a dáme do posolenej vody variť, ež je mjeke. Zcedíme, ve vyvaru uvaríme pohanku či krupu. Ešte než sa dovarý, prydáme osmaženu, na drobno nakratu cibuľku, sul a do polivky vmišame krev (možetě aji dať husi!), furt prytym tľa mišať! Nakoněc prydáme na drobno nakraty ovar z hlavy, utřený cesnek, pepř a marylanku.

Ja mam rad dať do polivky, jak je už na taliři, uvařeny kobzol, či rači dva.

Pečene podhrdli

Třištvtě kila podhrdli (laloka), křen, pár strúčikov cesneka, kmin, pomletý pepř a sul.

Podhrdli nakrajeme na platky – jak na řízky, rozložíme v brutfani (pekači), posolíme, popepríme, potřeme utřeným cesnekem a pokminujeme. Tročičku podlijeme vodou a dáme do truby (tak na 180). Raz za čas je polivame vlastní šťavu, pečeme ež su mjeke a do zlatova. Podávame na krajicu chleba posypane křenem.

Presvuřt (tlačenka)

Jedna cela pala (hlava), jedno přední koleno, kilo srdca, štvrt' kila jatry – včeecko z prasaťa, deset zrněk noveho kořeňa, bobkový list, cesnek – tak pět strúčikov, sul, pomletý pepř, marylanka.

Očištění palu a koleno dáme do trochu posolenej vody a z novým kořením varíme do mjeke. Zvlášť uvaríme tež enem trochu solene srce z bobkovým listem, a zvlášť něsolenu jatru. Scedíme, trochu vychladle pokračujeme na kusky a smižeme z utřeným cesnekem ze solu, prydáme pepř a marylanky. Plníme potom do žaludka, střeva či sačku, zavazane dáme do zimne jizby, zatižíme a něchame ztuhnout'.

Tuž, ať vám šmakuje!

Dělová koule

Jsem dělová koule
jež vzduchem letí
Jsem velbloud veliký
jenž prošel jehly uchem
Jsem brontosaurus třetihorní
jenž miluje hudbu komorní

Kurt Gebauer

Kurt zpívá „Ondraš, Ondraš“, foto M. Fajkus

Účastníci akce, foto M. Fajkus

Co se stalo, přihodilo

28. září (úterý): 12. horolezecký výplaz na K1 v Krmelíně bez kyslíkových přístrojů byl uskutečněn v tradiční podobě – v hostinci Na Benátkách se sešla docela početná společnost, po slavnostním startu za svitu slunce zavelel lašský král k útoku na vrchol K1. Cestou byla povinná zastávka v táboře č. 2, kde byli horolezci posíleni výborným pečivem z pekárny pana Bočka, navíc byl čepován Radegast, který hasiči obohatili kyslíkem (sponzorské dary). Vítězství – po úspěšném dobytí vrcholu K1 – jsme oslavili zpěvem – Svatováclavským chorálem i veselými písněmi z našeho regionu, a také Lašským likérem z Beskydské likérky (dar Libora Pastorka). Po náročném sestupu zpět do základny č. 1 (Benátky) jsme vyhodnotili výplaz zpěvem, humorem a dobrým kvasem...

Vzhůru na K1! V čele kráčí udatný vlajkonoš Filip Poledník.
Foto J. Konečný

JSOU VÁNOCE

Bylo slyšet ticho
z bytu v suterénu
mohl bys ho krájet
na okýnku ulpívají kapky
padá déšť

zvuky před zákraky
co všechno protínají
to zvláštní chvění
než i tam proniknou

hvězdy a betlémské světlo
zvonky štěstí zacinkají až tam
pozdravy posílám jsou Vánoce.

VLOČKA SNĚHU

Zůstala ji na čele
vločka sněhu
někdy je a někdy
rychle mizí

mám takovou vizi
aby zůstala ji jako šperk
ve dne i v noci
i tehdy kdy hvězdy
už šly spát

nechat si o tom zdát
a protínat se s ní
zůstala ji vločka sněhu
jinak to napsat nedovedu.

Bohumír Vidura

Literáti se mohou pochlubit svými almanachy

Almanach – útlá brožurka formátu A5 převážně o dvaceti stránkách obsahující básně či prózu, mnohdy obojí, ozdoben barevnou, tematicky zaměřenou obálkou, uvnitř s kresbami či fotografiemi – tak by se daly charakterizovat dílka členů Literárního klubu Petra Bezruče (LKPB).

„Těch literátů, kteří se rozhodli vydat si almanach i letos, je patnáct, v šestnáctém je výběr poezie z literárního webu, kam posílají své příspěvky „psavci“ z celé republiky. A to je, myslím si, slušná prezentace práce klubu za uplynulý rok,“ podotkla předsedkyně LKPB.

Celkově na 440 stránkách najde čtenář básně různé tematiky – od lásky, běžného života, i zajímavé náměty z cest, ekologie, vnímání vesmíru. Próza pak vykresluje příběhy, které se udály, které literáti sami prožili. Jsou to mnohdy události, které je třeba ukotvit na papír a nenosit v hlavě – předat je dál.

V básních se setkáte převážně s volným veršem, v próze možná překvapí i naše slezské nářečí. Už jsem vás dost nalákala k tomu, abyste si almanachy v dlouhém zimním večeru otevřeli a začali se? Pak jsou k zapůjčení ve frydecké knihovně a přeji příjemné počtení!

Dajana Zápalková

Dajana Zápalková

Pod bílou peřinu schovej

každodenní šed'
přemýšlej o slovech
co vyřčeny byly
o verších
co toulají se
v komůrkách myšlenek
Až vyjde opilé slunce
nebude bloudících
na cestě naskládány básně
na římse rampouchy
ač ledové – zahřejí

14. října (čtvrtek): ZA HUMNA S MARKEM ŠALANDOU PO LAŠSKÉM KRÁLOVSTVÍ.

Start putování Laškem byl na Hukvaldech v Informačním centru, které sídlí v rodném domě Leoše Janáčka (bývalá škola). Brzy ráno jsme dopravili do centra cimbál, na který doprovázela Gabriela Tannertová několik písniček z Ukvalské lidové poesie v podání Hanky Jamrozové a Zdeňka Viléma Krulikovského. Doplnovaly start pochodu Marka Šalandy, lašského krále a členů jeho družiny. Celý start byl živě vysílán Českým rozhlasem Brno, pár minut do vysílání také vstoupil Český rozhlas Ostrava zásluhou redaktorky Romany Kubicové-Pszczolkové. Celou akci řídil vedoucí redaktor brněnského rozhlasu Jiří Kokmotos. Po skončení celého úvodu Marek společně s Adélou Krulikovskou vyšlápl směr Kubánkov. Přes Palkovské hůrky pokračovali k přehradě Olešná, kde je očekával Zdeňka Viluš. S ním pak pokračoval přes Lysůvky, Zámrlí, okrajem Staříče a Fryčovic do Brušperka. Tam na náměstí je očekával starosta Brušperka Ing. Petr Měkýš, místostarosta Ing. Tomáš Vojtek, předseda Kulturní komise Ing. Jan Lanča, učitel Mgr. Pavel Plečka (bývalý ředitel Staroveské školy) a také JUDr. Zdeňka Hájková. Nejprve společně navštívili výstavu v Národním domě, potom všechny pozval pan starosta na večeři do restaurace Valaška. Na dotaz Marka, proč v Brušperku (v Lašském Betlémě) mají Valašku, vysvětlili přítomní, že majitel se jmenuje Vala, tak ji tak nazval. Celá skvělá návštěva Brušperka byla ukončena odvozem Marka na ubytování v Krmelíně místostarostou panem Vojtkem, který také odvezl lašského krále do Skalice.

Účastníci startu na Hukvaldech, foto M. Bitter

Zpomínky

Jezdivol tu vlaček,
zbyla en zpominka,
čim věcej do kopca
kuř bafol z kominka.
Z Frlonta do Bile
přes Šance Řečicu,
přehrad stavitele
enem dni počicu.
Něpovi mašinka
s životem na vlasku,
keho mašinfiry
byla prynvi lasku?

(Františka Pituchová: Pozbirane ponášimu)

Vánoční zvony

Vánoční zvony hlaholí,
v zemi, jež visí nad propastí,
kde chudák s bídou zápolí
a podvodník si kapsy mastí.
Kde vládce lid svůj sužuje,
kde zločin kvete v každém věku,
kde matka děti zabíjí
a člověk hřeší na člověku.
Snažme se v čase Vánočním,
vyhladit vrásky na své tváři,
zapomenout na příkoří
a oči, ať nám láskou září.
Snažme se s brašny žebrácké
poslední mince vydolovat,
abychom mohli bližní své,
byť malým dárkem obdarovat.

(Radek Žvak: Rýmožvačky)

Staré chodníky

Kde jsou ty chodníky z Vrchů do údolí,
vedly mě k Frýdlantu do měšťanské školy.
Vzpomínám rád, jen srdce zabolí,
ubývá přátel, čas láme topoly.

Můj pohled mířil do hor,
obilné lány voněly chlebem.
Jak moře z dálky šuměl bor,
skřivánek zpíval pod vysokým nebem.

Dnes neuvidíš vozy s povozníky,
poctivou prací víska žila.
Odjeli krásní koně, zarostly chodníky,
moje vesnice jinou byla.

Našel jsem cestičku u plotu úzkou,
a starý jasan se opřel v krov.
Ty bílé statky pomalu pustnou,
nad hospodářem navršili rov.

Mladý hospodář je nezkušený,
prodal už pole, chřadne les,
útěchu hledá u cizí ženy
a smutek stoupá do nebes.

Nové domy, cesta asfaltová,
stará lávka zrezivěla.
Na vratech železná podkova
mi jednu píseň připomněla.

V Národním domě v Brušperku, zleva P. Plečka, P. Měkýš, M. Šalanda, lašský král, T. Vojtek a J. Lanča, foto Z. Hájková

V Krmelíně na OU: zl. M. Šalanda, V. Mácha, Y. Kovalčíková a lašský král, foto A. Krulíková

15. října (pátek): Z Brušperka do Paskova.

Ráno jsme vyrazili (Marek, Adéla a Zdeňka Viluš) z Brušperka po cyklostezce podél Ondřejnice do Staré Vsi. Ve Staroveském zámku nás čekala paní Marcela Tylečková, která nás nejprve provedla výstavou historických kočárek, pak se s Markem zúčastnila živého vysílání brněnského rozhlasu. Přes pole a lesy jsme pokračovali do Krmelína. Tam na Obecním úřadě čekala paní starostka Ing. Yveta Kovalčíková a nejslavnější žijící krmelínský rodák Vítězslav Mácha. Držitel zlaté medaile v řeckořímském zápase z Olympijských her v Mnichově a ještě dalších osmi medailí z mistrovství světa i Evropy. Po družné besedě jsme se rozloučili s Krmelínem a chvátali, už bez Adély, cestou necestou přes les do Paskova. Tam už nás v restauraci Na Rychtě čekal předseda Kulturní komise pro památky Aleš Šafránek s chotí Věrou, pan Jiří Míček s chotí Marií. Sestavu ještě doplnila v lašském kroji vedoucí souboru Paskovjének Mgr. Zdeňka Švachová a také jeho dva členové Anička Borovcová a David Muroň. Vše perfektně zorganizoval starosta Paskova Petr Baďura, který se sám akce nemohl zúčastnit.

V Paskově, foto archiv M. Šalandy

Další kniha Pavla Grygy - Tichá voda je na světě

V pořadí patnáctá kniha Pavla Grygy, člena Literárního klubu Petra Bezruče Frýdek-Místek, datována do roku 2021 s názvem TICHÁ VODA, je autorem trochu netradičně sestavená. A sice – první část obsahuje informace o místech – továrnách, závodech aj. zaniklých objektech na uvedené strouze, která se line Frýdlantem n./O. v délce tří kilometrů. Jsou to fakta, která mají připomenout čtenáři starý i nový Frýdlant, proložená básněmi k danému místu a zároveň fotografiemi, jenž mapují uvedenou lokalitu a ještě více umocňují zobrazení a její stav v dnešním čase. Celkem šestnáct zastavení Tiché vody od stavidla na Nové dědině až po její návrat do řeky Ostravice v Przně mají zachytit její význam pro industriální rozvoj Frýdlantu n./O. převážně ve 20. století.

V druhé části nazvané NOVÉ ŠTĚSTÍ se nám Pavel Gryga už představuje ve svých básních tak, jak jej známe – lyrickými básněmi s vázaným veršem, které se dotýkají života, přátelství i lásky. Našel nové štěstí na rozcestí, na Borové, po prožitých osobních životních peripetiích se odrazil ode dna a ... „srdéčko jeho láskou opět marodí...“. Uvědomuje si, že štěstí je jenom vzácný host, je proto třeba vážit si jej. Stejně tak lásky v pozdějším věku, které je třeba děkovat. Jak? Třeba sněženkami, hyacintem, fialkou (básně Hyacint, Fialka). Nemůže nevzpomenout na své mládí (Učitelé, Spolužáci po 45 letech), na své lásky k děvčatům, ale i k beskydské krajině (Balada o děvčeti, Z beskydských luk, Milované Moravě). Ve svých básních dokáže mistrně vykreslit krajinu s šedými mraky, loukami, potoky, s labutěmi v ledové tříšti, s barevnou duhou i sluncem vysoko nad horami. Uvědomuje si ale, že mnohé naše pozemské konání je dílem osudu a s přibývajícím „stříbrem na skrání“ nám zbývá jen čekání.... (Setkání s osudem). V závěrečném verši celé sbírky - /Krátký je lidský věk /já toužím po životě /ať chutná jako pelyněk/ - autor děkuje lidskému bytí, životu, i když přichází nemoc a srdce bije na poplach.

Popřejme Pavlovi Grygovi „nové štěstí“, radost z každého prožitého dne i z právě vydané sbírky, která určitě osloví regionální patrioty pro svá mnohá, možná už dosti zapomenutá, fakta. A samozřejmě – poetičnost básní ocení především milovníci vázaného verše.

Ničím nerušené počtení!

V minulém století měl svou sochařskou dílnu v místech, kde je dnes vedle polikliniky malé tržiště, akademický sochař Vladimír Brázdil. Byl známý naší rodiny a mé seznámení s ním proběhlo v roce, kdy jsme se sourozenci pořizovali náhrobní desku pro své rodiče.

Tenkrát jsem si v jeho dílně všiml, že má na stojanech různá výtvarná i sochařská díla, například i malou bustu básníka Petra Bezruče. Vyprávěl mi, že místecká Osvětová beseda mu zadala k výročí republiky pořídit z bludných balvanů celý soubor s básněmi Slezské písně. Když na tom pracoval v blízkosti parku L. Janáčka, přišel k němu inkognito básník a chválil ho za tento počín. Traduje se, že jednou za ním také přišel, zda by ho neportrétoval, že sice chtěl Maxe Švabinského, ale nechce být portrétován pouze podle fotky. Brázdil souhlasil, a tak se sešli třikrát v jeho ateliéru v Místku, kde tvořil. Bezruč mu nakonec řekl: „Ta vaše gemba (pozn. gemba – hlava) se mi podobá.“ Originál této malby byl vystaven v Národním muzeu v Praze.

Jeho syn Ing. Vlastimil Brázdil přišel před léty ke mně – dozvěděl se, že se od mládí zajímám o život tohoto slezského básníka. A tak jsem ho doprovázel k výtvarným dílům, které jeho otec Vladimír Brázdil v Místku vytvořil.

Když jsem se ho u památníku Slezských písní dotázal, zda si pamatuje na jeho práci, odpověděl: „Já osobně jsem začal vnímat tatínkovu práci asi tak od mých 14 let. Samozřejmě mám v dobré paměti návštěvy ve srubu Petra Bezruče se svými rodiči. Ve škole při probírání díla Petra Bezruče jsem všechny překvapil mým setkáním s Místrem.“

Od památníku u kina Petra Bezruče v Místku jsem jej doprovodil k bývalé poště u náměstí, kde je vytvořena jeho pamětní deska s tím, že zde v letech 1891-93 byl zaměstnán jako poštovní úředník.

Naše poslední zastávka byla u budovy Gymnázia Petra Bezruče, kde obdivoval Bezručovu bustu. Nevěděl, že byla svého času ukradena a že město nechalo pořídit kopii. Když jsem se ho zeptal na tvorbu jeho tatínka, řekl mi: „V podstatě až na přelomu 60. a 70. let jsem měl více příležitostí poznat, co je to za dřinu z pískovce vytvořit dílo. Tvořil jsem pro Kravaře, Bruntál, Osoblahu, Lískovec a další místa. Protože jsme bydleli v bytě, měli jsme doma především skici i obrázky z našich výletů o dovolených (Beskydy, Branka, Opava, Kroměříž, Kostelany, Chříby či Blatnice pod sv. Antonínkem).“

Vilém Vlk

16. října(sobota): Z Paskova do Hodoňovic. První díl etapy šlapal Marek v doprovodu Filipa Poledníka přes Řepiště do Paskova k Lašské jizbě (muzeum), kde je čekal lašský král s Adélou. Po chvíli dorazila správkyně muzea paní Monika Rusková. Po prohlídce Lašské jizby se všichni přesunuli do sousedního dřevěného kostela Všech svatých, prohlédli si nádherný interiér, nakonec přišlo na řadu živé vysílání rozhlasu, které paní Rusková bravurně zvládla. Marek s Filipem a Adélou pak pokračoval pěšmo přes Frýdek, kde navštívili zámek, kolem Morávky (zde otužilec Filip přesvědčil Marka ke koupeli) přes Skalici, Bašku do Hodoňovic. Tam v Hostinci U Čendy, kde probíhal tradiční krmáš, je už opět čekal lašský král Zdeňka Viluš (ve svém kroji) s družinou. Zpěvem, dobrým jídlem a vyprávěním veselých historek ze života lašské družiny připravili Markovi příjemný večer.

Marek u Hájku, foto F. Poledník

17. října (neděle): Z Hodoňovic do Kopřivnice. Tentokrát nocoval Marek ve srubu pod Čupkem (Metylovskou hůrkou). Hostitelem mu byl Filip Poledník, se kterým ráno sešel do Metylovic, kde je na Obecním úřadě přijal starosta obce Ing. Lukáš Halata. Vozem také na setkání dorazil lašský král s dcerou. Po besedě o významných osobnostech, historii a chystaných akcích v obci, vydal se Marek s Filipem přes Lhotku, horním koncem Kozlovic směr Frenštát p. R. Tam na vlakovém nádraží vystřídal Filipa lašský král s dcerou Adélou. Krásným slunečným odpolednem vyšlápli svižným krokem podél Lubiny k Lichnovu, po žluté značce vzhůru na Šostýn a do Kopřivnice. Cestou k Šostýnu potkali při stoupání v lese na rozhraní katastru Lichnova a Kopřivnice milého staríka – gazdu, který se staral o své ovečky. Při družné rozpravě na otázku, zda jsme na Lašsku, odpověděl „Pravda že na Lašsku, tu zme Laši...“. V Kopřivnici v restauraci čekali na Mgr. Vladana Jílka, významného folkloristu a muzikanta. Zatím, co král s dcerou spěchali ku vlaku, Marek vedl debatu s panem Jílkem – o muzice, o Lašsku.

Pod zámekem ve Frýdku, foto archiv M. Šalandy

U Cyrila a Metoděje na Čupku, foto archiv M. Šalandy

13. HODOŇOVICKÝ

MASOPUST

sobota 26. února 2022

ve 13 hodin Masopustní průvod smělý - vyrazí od Fagelly, jaképak s tím štráchy, oblečte masky taky! je důrazně povoleno laskominy schystati - uzeným, sladkým, tekutým maskary posilovati

ve 14 hodin před Hostincem U Čendy sejdem se na rynku, při slavnostním obřadu **pochováme Basu Klementinku**
před hostincem krámky s občerstvením, domácími uzeninami, perníkem aj.

od 15,30 hodin nastane na sále Masopustní veselí, zahraje a zatancuje **SLPT Valašský vojvoda z Kozlovic**

Na již XIII. ročník srdečně zve Čendaspolek a hodoňovický fojt

Baška
Kunčičky u Bašky, Hodoňovice

Silvestr na Čupku

Táta mě ráno budí,
vstávej jdeme na hory.
Dal do ruksaku svačinu,
nachystal taky pohory.

Kam dnes, tat'ko, jdeme...?
No ty jsi, synku, vylupek,
dneska je Silvestra s Lašským králem na Čupek!

Když jsme tam vylezli,
to se jen tak nevidí...
Co tam bylo národa,
co tam bylo za lidi.

Zpívaly se tam písničky,
povídaly vtipy...
Kde koupit dobrý svařák,
jsem tátovi dal tipy.

Tak jsme Silvestra zapili,
přivítali "Nový rok",
vždyť sejdem se za chvíli,
za pár měsíců, zas za rok.

Pavel Hruboš

18. října (pondělí): Z Kopřivnice do Hodslavic (Hostašovic). V 8.30 měl Marek sraz s Dr. Pavlem Dvořákem v Lašském muzeu v Kopřivnici (Šustalova vila), kam také dorazil lašský král s dcerou Adélou, která ho přivezla svým autem. Probrali slavné kopřivnické rodáky – Emila Zátopka a malíře Zdeňka Buriana. Prohlédli si expozici Burianovy tvorby a kolem deseti hodin vyrazil Marek (tentokrát sám) do Štramberka, přes Libotín, pak kolem Mořkova do Hodslavic k rodnému domu Františka Palackého. V Hostašovicích pak bivakoval (přespal „nadivoko“) v lese nad železniční stanicí.

19. října (úterý): Z Hostašovic na Pustevny vyšlápl Marek v doprovodu Adély, která za ním přijela z Frýdku a také zvládla s Markem živé vysílání rozhlasu. Následovala náročná cesta hřebenem Veřovických vrchů přes Malý Javorník na Pindulu, kde je čekala uzavřená koliba... Cesta vzhůru přes Černou horu na Radhošť byla ještě náročnější, až v hotelu Radegast, na valašské straně hřebene, se posílil Marek horkou polévkou. Zatím lašský král vyjel s Milošem Čížkem na Pustevny, kde měl Marek slíbený nocleh v Libušíně. Nakonec v době, kdy Miloš, Adéla a král cestovali zpět k Frýdku, uléhal náš dálkový chodec do stanu, který si postavil za Libušínem.

Bivak na Samčance, foto F. Poledník

20. října (středa): Z Pusteven na Samčanku vyrazil Marek s Filipem, rozhovor do živého vysílání obstaral také s ním, jen se signálem měli poněkud potíže. Také proto, že hospoda na Martiňáku byla zavřena. Vzhledem k počasí, informacím z internetu, že další chaty a restaurace jsou zavřeny (Bumbálka, Kmínek aj.), rozhodli se změnit trasu, vynechali Bílou a zamířili rovnou do Starých Hamer na Samčaku. Cestou se zastavili u Červíka, tak se říká potoku, kde se opět vykoupani. Na Samčance poseděli v restauraci, pohovořili s místními mladými štamgasty. Za osadou pak přespali ve stanu a v síti. Bezpečí jim zajišťoval česko-slovenský vlčák Sunny, „hromsky vlkopes“.

21. října (čtvrtek): Ze Samčanky do Hamrovic už borci nešli sami – posílila je redaktorka Českého rozhlasu v Ostravě Romana Kubicová-Pszczolková. Společně se vydali dobývat Smrk. Cestou k vrcholu se zastavili u pomníčku Johna Lenona a také novějšího Jana Palacha. Tam také došlo k vysílání ostravského rozhlasu. Při sestupu se zastavili okoupat u vodopádu Bučacího potoka, pak už chvátali do Ostravice. Vše ukončili v hospodě U Ogara. Zatím, co Romana a Filip odjeli k domovu, Marek vyšlápl k Hamrovicím, kde v chalupě u Jana Satiny už čekal král s Adélou. Uvítání od Janka bylo velkolepé a srdečné. Celý večer vyprávěl veselé historky z bohatého života horala, malíře, řezbáře, muzikanta... Lašský král už s dcerou musel domů, Marek plný dojmů u Satinů přenocoval.

Cestou na Smrk, foto archiv M. Šalandy

orchestr. Tak jsem mu doporučil Komorní orchestr. Dal tam pianistku, která už byla ve Vídni velice známá. Tak jsme spolu hráli koncerty ve Vídni i Bělehradě. Zeptal jsem se, zda si chce zahrát na Slezské Ostravě. Přijela, zahrála. A teď tu byla před týdnem.

A: Ještě se prosím vraťme k tomu Vancouveru.

J: Seznámil jsem se s dirigentem, který měl manželku Ostravačku. Byl tu s ní a přišel za mnou. Pozval jsem ho dirigovat jeden koncert školního orchestru. Dal jsem mu svoje nahrávky a on mě pozval do Vancouveru vyučovat na vysoké škole a hrát s kanadským klavíristou. Učil jsem tam dva týdny v rámci mistrovských kurzů.

A: Master Class?

J: Tak! Taky jsem učil v Šanghaji.

A: Vy jste poznal celý svět.

J: No. A když jsem byl na penzi, v roce dva tisíce třináct, tak jsem si vymyslel cestu do Jižní Ameriky, po dvaceti letech, soukromý výlet.

A: A nechal jste všeho?

J: Ještě jsem dělal koncerty na Slezské Ostravě, kdyžtak hraju někde sám. A mám jednoho žáka na univerzitě. A ta Jižní Amerika je zase velké povídání. Poprvé jsem byl v Argentině v roce devadesát tři se souborem Musici Moravienses. Sedm koncertů v Jižní Americe.

A: Byl jste i v Austrálii a v Africe? /Smějeme se./

J: Měl jsem tady několik let člověka z Austrálie, co se učil na cello.

A: A co že si vybral zrovna Vás?

J: Protože mu to v Americe doporučili čeští muzikanti.

A: Neuvažoval jste někde ve světě zůstat? Vždycky Vás to táhlo domů?

J: Vždycky. Člověk se rád vrací. Lysá hora a Malenovice... Pod Lysou je moje dětství, mládí a všechno. Beskydy, to je nádhra.

A: Někde jste použil slova: „Takovou krásu člověk nikde jinde nevidí.“

J: Tak jistě. Jsou ohromující věci. Ale Beskydy a smrkový les... To nemá obdobu na světě.

A: Ještě jste měl nějaký čas na starost Festival Janáčkovy Hukvaldy.

J: Dva roky jsem ho organizoval jako um. ředitel. Taky krásný zážitek.

A: Stihl jste toho řadu.

J: Korea, Anglie... A Dánsko je kapitola sama o sobě.

A: Co byste prosím vzkázal lidem a případně i mladším generacím?

J: Ven, vzduch, hory, Beskydy, které máme za humny... Aby život nebyl usedlý už od dětství. A také poznat svět.

A: Moc děkuji. Moc si toho vážím. A doufám, že se brzy zase uvidíme.

a já jsem se přihlásil do konkurzu. První jsem sice vyhrál, ale dostal to někdo jiný. Během krátké doby tam došlo k velkým problémům a přihlásil jsem se podruhé a od té doby jsem byl ředitelem Janáčkovy filharmonie. A po nějaké době jsem se tam ještě vrátil. Řadu let jsme usilovali o to, aby tady vznikla vysoká škola pro hudební umění. V roce devadesát jedna vznikla Ostravská univerzita. A v rámci univerzity vznikla tato možnost. Napřed jako katedra a dnes je to Fakulta umění. Byl jsem první vedoucí Umělecko-pedagogické katedry. Potom to byl Institut pro umělecká studia a pak se z toho zrodila Fakulta umění. Z filharmonie jsem odešel, protože práce s lidmi jako vedoucí pracovník je nesmírně náročná a já jsem chtěl hrát na cello a učit. A natáčet. V rozhlasovém studiu jsem strávil nějakých tisíc frekvencí. V různých oborech.

A: A s Komorním orchestrem jste začal cestovat i do Ameriky...

J: Tady byl monopol Pragokonzertu, soukromě se snažit někam dostat vůbec nešlo. Ale pomohla nám svým doporučením vedoucí provozního oddělení filharmonie, paní Helena Lidáková. Po úspěšných koncertech v Polsku a na Slovensku nás pozvali na významný koncert do Španělska na festivale v Toledu. Po tomto koncertu jsme tam jezdili skoro každý rok. Také do Itálie, Německa, Anglie a Skandinávie.

A: A jak jste se tedy dostali až do Ameriky?

J: No právě. Když Španělsko mělo tak úžasný úspěch, tak nás na Pragokonzertu zkusili nabídnout tam. Největší americká agentura nás pozvala na tříměsíční turné. Objeli jsme celý ten velký kontinent. Nádherná úplná! Potom další velká turné. Dohromady sto čtyřicet čtyři koncertů. Považoval jsem to za něco úplně neskutečného. Zvláště v té době.

A: Mě zaujalo, že jste zmínil i Japonsko. Jak jste se tam ocitl?

J: Na základě těch výsledků, že jsme hráli v New Yorku třeba, kde mám i kritiku na svůj koncert, z New York Times.

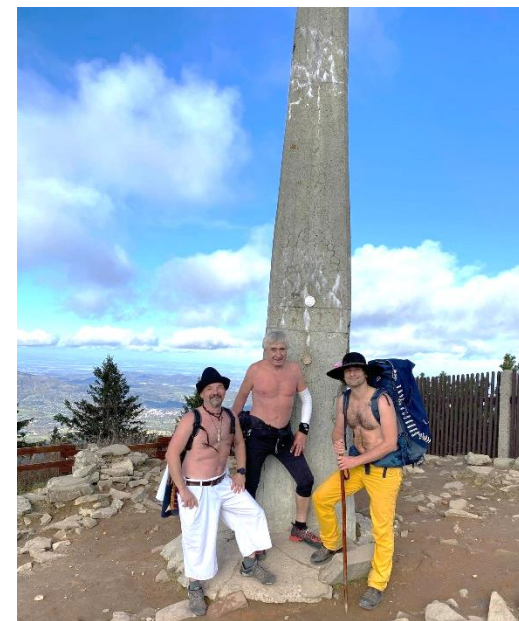
A: Přímě v New York Times o Vás psali??

J: No. Vyšla opravdu krásná kritika.

A: A na základě tohoto úspěchu jste se dostali do Japonska...

J: Byl rok české hudby v roce osmdesát čtyři, chtěli český soubor, tak nás pozvala japonská agentura. Úžasný zájezd. Hrál a učil jsem i ve Vancouveru. Založili jsme tu naši školu a když jsem skončil ve filharmonii, dělal jsem prodávku pro umění a pro zahraničí a přišel jsem na úžasnou věc erasmu. Dostal jsem nabídku z Litvy, tak jsem objel celé Pobaltí. Ještě Helsinky, Weimar, Oslo, Bukurešť... Do Polska jsem jezdil do poroty. A v době, kdy jsem byl ve filharmonii, mě oslovil nějaký organizátor, že chce představit ve Vídni korejského dirigenta. A chtěl

22. října (pátek): Z Hamrovic na Prašivou přes Lysou horu se vydal z Ostravice společně s Filipem a Jánem Čupou. Veřejnosti známý Lysař, který za každého počasí vyráží vzhůru do pasu polonahý, tedy bez košile. V přímém vysílání tentokrát účinkoval Ján. Po dobytí vrcholu a posilnění v chatě Maraton se Marek rozloučil s Jánem Čupou (vracel se dolů na Ostravici), s Filipem se rozešli pod vrcholem Lysé, Filip pokračoval přes Ivančenu, Marek sešel do Krásné, přes Trávný a Morávku dorazil večer do cíle – na Prašivou.

Otužilci na Lysé hoře, foto archiv M. Šalandy

23. října (sobota): LAŠSKÝ DEN na Prašivé. Společně s provozovatelem chaty Martinem Stillerem a lašským králem vymyslel Marek závěr putování v chatě. Po přípravě se ujal taktovky redaktor Jiří Kokmotos, ve dvě odpoledne vše vypuklo do rozhlasu naživo. Zdeňka Viluš s družinou zazpíval Lašskou hymnu, následovaly rozhovory s Markem Šalandou, s králem, zněly ještě další lidové písničky za podpory akordeonu Víta Pavlíčka, kytary a zpěvu Milana Zbořila, ten také podporovala Jana Zbořilová, Adéla Krulíkovská, Jindra Pobudová a Radim Pobuda, který hrál na ozembuch. Navíc zpívali krojovaní i nekrojovaní členové Království lašského a další příznivci. Celá akce se moc líbila, nastalo pak loučení s Brňáky, všichni si slibovali, že se určitě ještě setkají...

28. října (čtvrtek): 13. lašsko-valašský výplaz na Radhošť se po roční pauze velmi vydařil. Počasí přálo, účast byla veliká, stejně jako sváteční nálada. V 11 hodin zazněla před Libušínem Lašská hymna, písnička Laši-Valaši jedna rodina a potom už vyšli účastníci vzhůru na Radhošť. Cestou byla tradiční zastávka u sochy Radegasta, kde se zpívalo a panovala veselá nálada. Na vrcholu v kapli sv. Cyrila a Metoděje uvítal lašského krále a jeho družinu správce pan Jan Poruba z Dolní Bečvy, tradičně ve valašském kroji. S ním je uvítal také pan Pavel Altrichter varhaník farnosti v Kopřivnici a také na Radhošti. V kapli před oltářem pak zazněly písně „Hej Slované“, „Moravo, Moravo“, Cyrilo-metodějský a Svatováclavský chorál, na závěr česká i slovenská hymna. Na varhany doprovázel pan Altrichter, na kytaru Milan Zbořil. Byla to opravdu důstojná oslava státního svátku vzniku Československa.

Po návratu na Pustevny ještě také už tradičně se zastavila družina v restauraci Lanovka, kde se zpívalo až do pozdního odpoledne.

5. listopadu (pátek): Setkání členů Klubu českých olympioniků v Ostravě v hotelu Vista.

Setkání (po dvou letech) se také zúčastnil lašský král Zdeňka Viluš I. a lašský vojevoda Libor Pastorek. Zazněla lašská hymna, pak se ujali slova hosté. Hejtmán Zlínského kraje Ing. Radim Holíš oslovil v krátké zdravici lašského krále stran účasti na oslavách 100 let od narození Emila Zátopky – start běhu z Kopřivnice do Rožnova. Pak byli obdarováni speciální medailí z Beskydské likérky loňští a letošní jubilanti, mezi nimi lašský král. Nálada byla jako vždy výtečná, družná, všichni si přáli setkat se opět ve zdraví příští rok.

Jubilanti, foto L. Pastorek

Nicméně pořád mě to tahalo k muzice. Jan Pešat, dirigent, mě potkal několik týdnů potom, co jsem si to cello koupil, a říkal: „Už hraješ dost dlouho, v úterý je zkouška.“ Tak jsem začal hrát v symfoňáku. Prošel jsem několik smyčcových kvartet. A při tom mě nemohl minout Janek Rokyta. Takže jako zakládající člen jsem hrál v Techniku. To byly taky úžasné zážitky. Strážnice, všichni známí folkloristi. Potom jsem začal chodit k hlavnímu pedagogovi tady v Ostravě a to byl doktor Ivan Měrka. V druhém ročníku Báňské jsem začal paralelně studovat konzervatoř. A pak už jsem Báňskou nechal. Ivan Měrka mi poradil, že je v Brně významný pedagog profesor Heran, a od roku šedesát dva jsem byl na Janáčkově akademii v Brně.

A: Tím jste se dostal k tomu třetímu významnému učiteli...

J: Právě profesor Bohuš Heran. Studoval v Paříži a jeho pohled na metodické věci a to, jak dělat muziku, byl trochu jiný než u českých pedagogů. Byl jsem ve styku i s nimi a poslouchal jsem, jak hrají. Nakonec jsme se i sblížili. Ve druhém ročníku JAMU už jsem udělal konkurz do brněnské filharmonie na místo zástupce koncertního mistra. Ale v Brně nebyla tehdy šance sehnat byt, tak jsem se nakonec vrátil do Ostravy na prvního koncertního mistra. Ivan Měrka, který tehdy měl to místo, se s kvartetem osamostatnil a místo se uvolnilo. Začal jsem hrát v Komorním orchestru Leoše Janáčka. Potom v komorním souboru Musici Moravienses. A ještě hned v těch prvních letech, kdy jsem začal hrát ve filharmonii, jsem byl pověřený i učením na konzervatoři. Ostravské kvarteto odjelo na skandinávský zájezd a já jsem na tři měsíce převzal celou třídu doktora Měrky. A toto všechno jak jsem stíhal, dneska už moc nerozumím. /*Smějeme se.*/ V době, kdy se lidi nedostali dál než do Jugoslávie, jsme pravidelně jezdili do Španělska. S Komorním orchestrem. A potom i vlastně Komorní orchestr pomohl tomu, že agentura pozvala Janáčkovu filharmonii a jezdil jsem tam prakticky každý rok. Potom ještě i s jinými orchestry komorními. A pak jsem učil na konzervatoři. Když se vrátili, tak pan doktor Měrka mi dva svoje žáky nechal a já jsem si v krátké době vytvořil svou vlastní třídu. Potom byl vypsán konkurz na pedagoga JAMU a ten jsem vyhrál. Odešel jsem z filharmonie jako člen orchestru a nějakou dobu jsem to kombinoval s konzervatoří. Komorní muziku jsem hrál dál. Deset let jsem jezdil do Brna.

A: Ale opustit Ostravu jste nikdy nechtěl?

J: Zázemí, rodina, dvě dcery. A pomoc rodičů byla nutná. Přitom pořád ta bytová situace byla stejná. Pak se tady hledal ředitel filharmonie

J: Začal bych tím, že jsem fanda Lašského království a zúčastňuji se spousty akcí. Ta činnost je úžasná. Ať dál tatínkovi vydrží forma. A objevil jsem takovou vzácnost doma. Rukopis mého dědečka, který se narodil v obci Janovice – Bystré. Napsal pojednání o tom, jak žil prostý lašský lid. /Čte./ „Kronika z Beskyd na výzvu Lašského národopisného sdružení ve Frýdku a zasloužilého předsedy Joži Vochaly, rodáka a rolníka ze Sedliště.“ A je toho víc. Velice schopný člověk. Viktor Foldyna. Matka byla Foldynová.

A: Vy jste se narodil v Ostravě, že?

J: Na Slezské Ostravě a doufám, že už na té Slezské Ostravě dožiju.

A: Jeden dědeček je rodák z Janovic, takže i maminka?

J: V Ostravě se narodila. A tatínek v Porubě. Moje aktivní dětství začíná v Ostravě Na Hradbách. A základ dětství byl na březích Ostravice. Stavěli jsme vory a plavili se různě. Žili jsme dobrodružně. Všechno podstatné jsem prožil na velice malém území. Do rozhlasu to bylo tři sta metrů, na základní školu jsem to měl tak pět set metrů, na Matiční ulici, na gymnázium, jsem to měl taky nějak tak.

A: Z toho se dovídám, že jste chodil na gymnázium. /Smějeme se./

J: Z toho už vyplývá, že jsem nesměřoval k muzice původně. Rodiče nebyli vzdělaní v muzice, ale měli ji strašně rádi. Gramofon a rozhlas jsme poslouchali pořád. A tam mě okouzilo violoncello. Měl jsem asi třináct roků. A brácha už švihal na housle, byl konzervatorista, a rodiče viděli, co to dá dřiny a kolik let to trvá, tak byli proti tomu, abych šel na muziku já. Ale já jsem hrozně chtěl. Na první cello jsem si vydělal jako funebrák. Chodil jsem s křížem. Našetřil jsem si a za tři sta šedesát korun si v bazaru koupil cello. A když rodiče viděli, že už jsem se do toho zblbnul, tak mně sjednali učitele. Měl jsem v životě v podstatě jenom tři učitele a všichni byli vynikající. První byl právník, doktor Pátek, který hrál v divadelním orchestru. Velice talentovaný učitel.

A: Ve kterém roce jste se začal učit hrát?

J: Končil jsem osmou třídu. Úžasný start. Všecko šlo nějak samo.

A: Přirozený talent.

J: Právě proto jsem asi na tu muziku měl jít, že? /Směje se./ Udělal jsem gymnázium. A potom že půjdu na Báňskou. Zavedli tzv. nultý ročník. Celý rok jsme pracovali v železárnách. Spoustu věcí jsem se tam naučil. Když jsem se dal pak do stavění, tak jsem si hodně udělal sám.

A: A toho učitele jste měl stále a soukromě?

J: Soukromě. To vedení bylo i z dnešního pohledu správné. Na gymnáziu byly taky krásné doby. Potom přišla VŠB, strojní fakulta.

9. listopadu (úterý): 100 let Olgy Tlučkové

Byli jsme při tom...

Modrý salónek místecké knihovny 9. 11. 2021 – v pořadu **Křídla** představila družina lašského krále Zdeni Viluše Krulíkovského s Olgou Szymanskou osobnost našeho regionu, lidovou básnířku **Olgu Tlučkovou**.

Pořad byl připraven k nedožitým 100. narozeninám této básnířky, která byla i členkou Literárního klubu P. Bezruče Frýdek-Místek a Matice slezské.

V pásmu s údaji o životě Olgy Tlučkové se prolínaly její básně s hudbou a písněmi. Přítomní hosté tak zavzpomínali na autorčiny vtipné rýmováčky, ať již v lašském nářečí nebo spisovné češtině zobrazující jednak vzpomínky z mládí, ale i nešvary naší společnosti. Její *básnické sbírky*: **Sklodanky, Z našeho kraje** (2006), **Rýmováčky** (2000, 2006 – 2. vydání), Po našem, Slezsko – jedna báseň (2011), Bruzovice aneb básničky z mého kraje (2011) a desítky almanachů s jejími básněmi zůstanou trvalým dědictvím pro příští generace.

Dajana Zápalková

Vánoce na sídlišti

Jake su Vánoce v městském panelaku?
Skoro na chlup stejně v každém obyvaku:
s pulitrym tatínek – s cigaru
maminka – magneták hity řve –
umělo četyнка.
Jidel nanoše, ež se stul prohybo
a pod stromkem hraček eště vic než libo.
Rodiče se zdejchnu na mejdan k susedum
a děcka hned řaďo, tak ež se třese dum.
Cucnu se z lahvinky, z cigary zatohnu
a pornokazetu ze skryše vytohnu.
Namichat' šnupeni tež zaden kumšt něni –
rodiče se vrati ež za kuropěni.
Odsuzovat' mladež? Ta robi, co vidi.
Hled'te se napraviť vy, ať vroti se zas zpatky...
Všeci zme společně u stola sedali,
spolu na pulnočni se potem vydali
a věřtě, krasnějši, ež hity, video
je choral „Gloria in excelsis Deo“.

Olga Tlučková – 2005

21. listopadu (neděle): Leoš Janáček – „Ukvalská lidová poesie v písních“ v Lašském muzeu v Kopřivnici.

Zdeňka Viluš zpívá Ukvalskou lidovou poesii s Gabrielou Tannertovou a Adélou Krulíkovskou, foto K. Greiner

Čerti na Prašivé 5. prosince, foto A. Glac

4.

Jan Hališka

nar. 14. 2. 1942

Violoncellista, komorní hráč, hudební pedagog a manažer, spoluzakladatel Fakulty umění Ostravské univerzity.

Jako sólista vystupoval ve většině evropských zemí, USA, Kanadě, Mexiku, Argentině, Japonsku a Korejské republice. Svého času ředitel Janáčkovy filharmonie Ostrava, člen a sólista Janáčkovy komorního orchestru i souboru Musici Moravienses...

A: Pokaždé jubilantovi rovnou gratuluji za naše Království. Vy máte narozeniny ale až v únoru, tak Vám zatím předám od nás „jen“ pozdrav (pozornost).

J: Děkuji. A jak to budeme koncipovat?

A: Když Vás něco napadne, můžete to klidně říct. Mám pár bodů, na které se chci zeptat, ale jak to rozvedete, záleží na Vás.

OSOBNOSTI VELKÉHO LAŠSKA

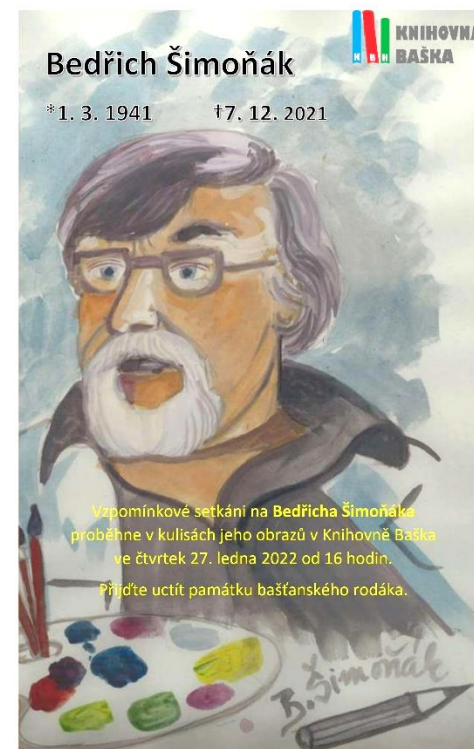

Chci vám přiblížit, o co jde a proč vznikl tento nápad. Díky tomu, že náš král už roky **obrozuje lašskou myšlenku**, svou činností mj. zviditelňuje a vyzdvihuje jména lidí, kteří se jakýmsi způsobem zasloužili o kvalitu našeho kraje nebo mu něčím byli přínosem. A právě díky jemu se s takovými lidmi setkávám i já, což je mi nesmírnou ctí. A tak mě napadlo, že by bylo fajn ještě víc přiblížit lidem, jaké úžasné osobnosti tu máme, a trochu víc širší veřejnost s těmito osobnostmi seznámit. Zvolila jsem formu přátelského povídání, ze kterého se vám budu vždy snažit aspoň zlomek zprostředkovat a ve kterém se budu co nejvíce snažit zachytit a zachovat autenticitu mluveného slova. Po domluvě s tatínkem králem, kterému se nápad líbil, spojujeme tuto myšlenku s příležitostí nějakého významného životního jubilea vybrané osobnosti a zároveň jí touto cestou k jejímu životnímu jubileu co nejsrdečněji gratulujeme.

Příjemné čtení vám všem přeje Adéla Krulíková

5. prosince (neděle): MikuLašský výplaz na Prašivou nám letos vyšel – jak s počasím, tak s dobrou náladou. Královská družina vyrazila z Komorní Lhotky od Zbořilů, cesta byla trochu zasněžená, místy to čertům klouzalo. V chatě bylo útulno, zpívali jsme koledy, lidové i trampské písničky za kytarového doprovodu Milana Zbořila. Personál i hosté se s námi loučili s přáním „brzy na shledanou!“

7. prosince (úterý): Ve věku 80 let (narozen 1. 3. 1941 v Bašce) zemřel pan **Bedřich Šimoňák**, výtvarník, čestný člen kulturně-vlastivědného spolčenství Království lašského.

11. prosince (sobota): Křest knihy v Čeladné „Hajní a hájenky Beskyd“ za účasti lašského krále a jeho družiny.

Z. V. Krulíkovský

V kapli na Radhošti - zpěv posiluje správce pan J. Poruba,
hudební doprovod pan P. Altrichter, foto A. Glac

Lašský král s Lubomírem Havlákem, foto archiv

100 let od narození Lubomíra Havláka

**27. prosince 1921 se v lašské obci Fryčovice narodil významný
operní pěvec Lubomír Havlák.**

**Dlouholetý sólista opery Národního divadla v Praze,
čestný člen Království lašského.**

Zemřel v Praze 28. září 2014.

Do školy chodil ve Fryčovicích a v Brušperku, vyučil se na přání otce pekařem, avšak od útlého dětství ho přitahovala muzika a především zpěv. Po vyučení byl přijat hned do druhého ročníku ke studiu na Masarykův ústav hudby a zpěvu v Ostravě. Tato škola byla předchůdkyní konzervatoře. Zpěv studoval u profesora Rudolfa Vaška, jehož byl oddaným žákem po celou dobu profesionální pěvecké dráhy. Po válce nastoupil do Armádního uměleckého souboru Víta Nejedlého v Praze. První angažmá získal v ostravské opeře, po roce nastoupil do opery v Ústí n. L., kde již zpíval velké tenorové role. Dále pak v Bratislavě, Berlíně a konečně v Národním divadle v Praze.

Vynikl zejména v těchto rolích – Lukáš ve Smetanově Hubičce, Dalibor, Ctirad ve Fibichově Šárce, Laca v Janáčkově Její pastorkyni, Turidu v Mascagniho Sedláku kavalírovi, Ondrej v Suchoňově Krůtnavě. V Národním divadle se uplatňuje jako wagnerovský tenor. Z mnoha jeho rolí je také zapotřebí zmínit roli Heřmana v Čajkovského Pikové dámě, Radama ve Verdiho Aidě, Cania v Leoncavallových Komediantech, Florestana v Beethovenově Fidelii a také v roli Dona José v Bizetově Carmen.

Vracel se často do rodného kraje, koncertoval u nás později i se svými dětmi – synem Lubomírem Havlákem a dcerou Lydií, rovněž významnými operními pěvci. Jeho slova jsou zapsána v pamětní knize v Bašce:

„Mám rád svůj domov, mám rád lašské dědiny, pole, luka, háje...“

19. 11. 2012 mu byla předána kniha o jeho životě „Zdravím tě, můj rodný kraji“. Bylo to ve Státní opeře v Praze, kde také zněla lašská hymna při příležitosti předání dekretu čestného členství Království lašského.

Z. V. Krulíkovský